Vårdhygieniska riktlinjer - ESBL (Extended-Spectrum Betalactamases)

För ESBLcarba se specifik vårdhygienisk riktlinje.
Dessa riktlinjer gäller vård av vårdtagare med ESBL med riskfaktorer - se nedan.
Vårdtagare med ESBL-bärarskap i tarmen utan riskfaktorer kan samvårdas med andra vårdtagare.

Bakgrund

ESBL (extended spectrum betalactamases) är en grupp enzymer som vissa bakterier kan bilda och som gör dem motståndskraftiga mot flera antibiotikasorter. ESBL-bildande bakterier kan ge upphov till asymtomatiskt bärarskap, framför allt i tarmen, men också till symtomgivande infektioner som t.ex. urinvägsinfektion eller sepsis. Kontaktsmitta via händer, ytor och föremål är en viktig smittväg för ESBL-bildande bakterier. För att bli bärare i tarmen krävs att bakterier tar sig in i magtarmkanalen, vilket vanligtvis sker via munnen.

Riskfaktorer för spridning

- Diarré eller fekal inkontinens
- Tarmstomi eller drän med läckageproblem
- Urininkontinens eller urinavledning med läckageproblem
- Vätskande sår med risk för läckage
- Nedsatt kognitiv förmåga
- Bristande förmåga att sköta handhygienen

Placering av patient

Öppenvård

Patienten kan sitta i väntrum med andra patienter.

Inläggning på sjukhus

Patienten ska vårdas på eget rum med egen toalett. Patienten får vistas utanför rummet under förutsättning att hen har god handhygien, inte har diarré och att det inte finns någon risk för läckage från sår eller av andra kroppsvätskor. Hjälpmedel och medicinteknisk utrustning ska om möjligt vara rumsbunden. Materiel och utrustning som inte behövs plockas ut från rummet.

Städning, rengöring och desinfektion

Öppenvård

Städning mellan patienter

- Utrustning och ytor med hög smittrisk (exempelvis ovansida brits, undersökningsstol, rullande vagnar, arbetsytor, medicinteknisk utrustning, undersökningslampa, handtag) bearbetas med ytdesinfektion.
- Om britspapper används ska det bytas mellan varje patient.

Slutenvård

Daglig städning

- Synlig smuts behöver först torkas bort med vatten och eventuellt rengöringsmedel.
- Använd sedan mikrofiberduk med ytdesinfektion.
- Patientnära ytor och tagställen, exempelvis handtag, ledstänger, larmknappar, strömbrytare, sängbord, sängpanel, sänglampa, dävert och sänggrindar bearbetas mekaniskt. Tänk även på kanter, ovan- och undersida på möbler och utrustning.
- Städa golv med fuktad mopp.
- Använda mikrofiberdukar och moppar läggs i plastpåse för vidare transport till tvätt.
- Torka av moppstativet med ytdesinfektion efter användning.

Slutstädning

- Inspektera rummet för att bedöma rengöringsbehovet.
- Börja med att torka bort synlig smuts på utrustning och ytor runt patientplats med vatten och vid behov rengöringsmedel.
- Kuddar, täcken och filtar skickas till tvätt. Eventuella engångsdraperier byts.
- Dragkedjan på madrassöverdraget öppnas för att kontrollera att inget läckage skett. Vid läckage ska överdrag och madrass kasseras.
- Toalettpappersrullen, handskar och annat engångsmateriel som varit i patientens närhet eller hanterats av personal slängs.
- Engångsmateriel som förvarats i närförråd slängs om inte renhetsgraden kan garanteras.
- Alla ytor i listan nedan bearbetas med ytdesinfektion på mikrofiberduk. Byt duk ofta!

I vårdrummet:
Dörr och dörrkarm (tagytor), dörrhandtag
Medicinteknisk utrustning t.ex. droppställning, infusionspump
Skärmvägg
Panel ovanför sängplats inklusive uttag för gas och sug
Sänggrindar, sänggavlar, sängbotten, dävert (underredet på sängen ska vara synligt rent), fjärrkontroll till säng
Madrassens ovan- och undersida
Sänglampa

Sängbord (ovan- och undersida samt lådor)
Övriga möbler (t.ex. bord, fåtölj, stol). Glöm inte undersida på armstöd och bordskant.
Patientgarderob, in- och utsida, ovansida och handtag
Närförråd (in- och utsida, ovansida och handtag)
Handfat, blandare, spegel, torkypappershållare och övrig utrustning kring handfatet.
Hållare för desinfektionsmedel, tvål, kräkpåsar mm.
Stativ/hållare för avfall och tvättsäck
Ledstänger
Fönsterbräda, fönsterhandtag, vridstång för persienn
Taklift inklusive fjärrkontroll
Tv inklusive fjärrkontroll
Övrig teknisk installation, strömbrytare, vägguttag, närvaroknappar, larmknappar, displayer
I toalettutrymmet:
Dörr och dörrkarm (tagytor), dörrhandtag
Strömbrytare, väggkontakter, larmknappar
Spegel
Hyllor
Stativ/hållare för avfall och tvättsäck
Ledstänger
Hållare för handsprit och tvål
Torkypappershållare
Duschutrymme, blandare, slang, duschmunstycke, duschpall/stol
Handfat och blandare
WC-stol ut- och invändigt, spolknapp, stödhandtag
Toalettpappershållare
Spoldesinfektorns display och utsida
Hyllor och skåp

- Städa golvet med fuktad mopp.
- Lägg använda mikrofiberdukar och moppar i plastpåse för vidare transport till tvätt.
- Torka av moppstativet med ytdesinfektion efter användning.

Punktdesinfektion

- Vid spill av kroppsvätskor utförs punktdesinfektion med ytdesinfektion.

Rengöring av flergångsmateriel och hjälpmedel

- Utrustning som används till flera patienter ska desinfekteras med ytdesinfektion.
- Material som tål värme körs i disk- eller spoldesinfektor.

Tvätt

Tvätt hanteras som vanligt. Tvätt som är kraftigt nedsmutsad av kroppsvätskor läggs i en vattenlöslig tvättsäck tillsammans med torr tvätt så att inte säcken löses

upp under transporten. Stoppa den vattenlösliga säcken i en vanlig tvättsäck och låt det rosa plastbandet hänga ut.

Patientens egna kläder ska inte tvättas i tvättmaskin på enheten. Smutsiga kläder läggs i plastpåse och skickas med patienten hem.

Avfall
Avfall hanteras som vanligt. Avfall som är kraftigt kontaminerat av kroppsvätskor och där risk för läckage finns, slängs i behållare för smittförande avfall.

Mathantering
Patient med ESBL ska serveras maten. Hantera porslin och matbrickor som vanligt.

Behandling och undersökning på annan enhet
Informera mottagande enhet om att patienten är bärare av ESBL.

Fysioterapi eller aktivitet i gemensam lokal
Patienten kan delta i fysioterapi eller annan aktivitet i gemensam lokal under förutsättning att patienten kan upprätthålla god handhygien, inte har diarré eller risk för läckage av kroppsvätskor.
Kontakta Vårdhygien för individuell bedömning.

Transporter
Det föreligger ingen smittrisk att transportera patienten med taxi. Transport kan ske som vanligt. Enligt sekretesslagen har chauffören ingen rättighet att bli informerad om smittan.

Besökare
Besökare bör uppmanas att vara noggranna med sin handhygien.